

Pravilnik o enaki obravnavi
in o preprečevanju mobinga

Po krajšem premoru
Alumobil s polno paro naprej

3

**Pravilnik o enaki obravnavi
in o preprečevanju mobinga**

4

**Po krajšem premoru
Alumobil s polno paro naprej**

6

**Projekt InoProAl
po načrtih**

8

Plače v letu 2009

12

**Vsak projekt zase
predstavlja izziv**

Nina
Juhart
Potočnik

Pred vrati je marec, mesec pomladi, svežine, novega začetka. V enakem obdobju lani smo o novem začetku in izboljšanih poslovnih razmerah lahko le sanjali, saj se je situacija na trgu vse bolj zaostrovala. Lansko pomlad smo lahko le čakali, letos pa je pomlad prišla. In tako kot vreme postaja vse lepše, nas razveseljujejo tudi vse večji vali naročil, ki zapolnjujejo luknje preteklih mesecev.

Marca ne zaznamuje le težko pričakovan začetek pomladi, je tudi mesec, namenjen ženskam. Tudi danes še vedno – sicer z veliko mero nostalgije – praznujemo 8. marec, praznik, ki je dediščina časa socializma. Česar mnogi ne vedo o 8. marcu, je to, da praznik dejansko izhaja iz države, ki je sinonim kapitalizma. Pobuda o mednarodnem dnevu žena se je namreč porodila v ZDA, kasneje so jo v začetku 20. stoletja prevzele nemške socialdemokratke. Ideja se je razširila tudi po drugih državah sveta, ki so prevzele pobudo o ekonomski, socialni in politični enakopravnosti žensk. Dan žena praznujejo številne države, vendar ob različnih dnevih.

Tudi skupina Impol s številnimi ukrepi skrbi za enakopravnost med ženskimi in moškimi. Ta se odraža predvsem v enakopravni obravnavi na delovnem mestu, nudenju pomoči v primeru zaznave negativne obravnave, v preprečevanju diskriminacije in zagotavljanju enakega plačila za enako delo. Pravica, za katero se ženske borijo že stoletje in je na nacionalnem nivoju še do danes niso uspele doseči. Še vedno namreč velja, da moški dobijo za enako delo v povprečju za deset odstotkov višje plačilo. Prav tako še vedno velja podatek, da večino vodilnih delovnih mest zasedajo moški. Ta statistika drži tako za Evropo kot za Slovenijo in na žalost tudi za skupino Impol, kjer je med vodilnimi zaposlenimi le 33 odstotkov žensk. A Impolu v prid govori razmerje med moškimi in ženskami nasploh, ki je nekje okoli 70 : 30, kar pomeni, da je odstotek žensk med vodilnim kadrom celo višji.

Hja, ženske smo prehodile že dolgo pot, vendar še nismo dosegle cilja. Kar je pozitivno, je dejstvo, da je pot vsako leto nekoliko krajša in da nam kaže vedno boljše. Žal pa ne bomo mogle preseči zakonov narave, ki nam z materinstvom in večjim prirojenim čutom za dom in družino še vedno nekoliko izmikajo možnosti za masiven družbeni dosežek v poslovnem svetu, saj bi v nasprotnem primeru bila ogrožena celotna človeška rasa.

Zato naj bo ta praznik namenjen tistim ženskam, ki jim uspeva, da ob pozornem materinstvu in harmoničnem družinskem življenju še vedno ohranjajo dovolj energije za poslovne uspehe in uspevajo ohranjati svojo enakopravnost tako, da enakomerno razporedijo družinske obveznosti med vse člane družine.

Nina Juhart Potočnik,
urednica Metalurga

Pravilnik o enaki obravnavi in o preprečevanju mobinga

VARNEJŠE DELOVNO OKOLJE ZA ZAPOSLENE

V začetku februarja so uprava in vodstva družb v skupini Impol sprejela pravilnik o enaki obravnavi in o preprečevanju mobinga.

Pravilnik začne veljati osmi dan po objavi na oglasnih deskah, kjer se boste lahko podrobno seznanili z njegovo vsebino. Tukaj vam predstavljamo nekaj najpomembnejših določb novega pravilnika (zlasti v zvezi z opredelitvijo prepovedanih dejanj) in postopek v primeru, da ste žrtev nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu.

Vsak zaposleni v skupini Impol se je dolžan vzdržati vsakršnega dejanja, ki pomeni ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznim delavcem na delovnem mestu ali v zvezi z delom. V pravilniku so podrobneje navedena ravnanja, ki nikakor niso dopustna, med njimi pa so:

1. napadi na možnost komuniciranja, kot na primer:

- omejevanje možnosti komuniciranja s strani nadrejenega,
- večkratno prekinjanje govora in jemanje besede,
- onemogočanje izražanja mnenja,
- onemogočanje dostopa do kakršnih koli informacij,
- omejevanje možnosti ali celo prepoved sodelavcem komunicirati z žrtvijo,
- kričanje oziroma glasno zmerjanje,
- neprestano kritiziranje dela,
- neprestano kritiziranje osebnega življenja, videza ali obnašanja,
- nadlegovanje po telefonu,
- verbalne grožnje in žalitve,
- pisne grožnje,
- očitno izmikanje stikom (odklonilne geste oziroma pogledi, dajanje nejasnih pripomb brez navedb razlogov izmikanja),
- šikaniranje preko elektronskih medijev (vdiranje v računalnik, brisanje tekstov, pošiljanje virusov, trojanskih konjev itd.);

2. napadi na socialne stike, kot na primer:

- nenadoma se s prizadetim nihče več ne pogovarja,
- ko prizadeti koga v družbi ogovori, ga ogovorjeni ignorira,

- premestitev v pisarno daleč od sodelavcev,
- sodelavcem je prepovedano pogovarjati se s posamezno osebo,
- splošno ignoriranje v družbi,
- druge oblike ustvarjanja popolne izoliranosti od okolja pri delu;

3. napadi na socialni ugled, kot na primer:

- širjenje govoric,
- ogovarjanje za hrbtom,
- poskusi smešenja posameznika,
- namigovanje na psihične težave,
- poskus prisile v psihiatrični pregled,
- norčevanje iz telesnih hib,
- oponašanje načina hoje, glasu ali gest z namenom, da bi se žrtev osmešilo,
- napadanje političnega ali verskega prepričanja,
- norčevanje iz zasebnega življenja in osebnostnih lastnosti,
- norčevanje iz narodnosti,
- siljenje k opravljanju nalog, ki negativno vplivajo na samozavest,
- delovne napore se ocenjuje napačno ali z namenom žalitve,
- dvomi v poslovne odločitve posameznika,
- posameznik je deležen kletvic in nespodobnih, opolzkih izrazov,
- posameznik je deležen poskusov spolnega zbliževanja ali verbalnih spolnih ponudb;

4. napadi na kakovost delovne in življenjske situacije, kot na primer:

- izključevanje iz vseh aktivnosti, ki potekajo na delovnem mestu in v delovnem okolju,
- posameznik ne dobiva novih delovnih nalog,
- posamezniku so odvzete vse delovne naloge, in sicer v tolikšni meri, da si še sam ne more izmisliti kakšne naloge zase,
- dodeljevanje nesmiselnih delovnih nalog,
- dodeljevanje nalog daleč pod nivojem sposobnosti,
- dodeljevanje vedno novih nalog (pogostejše kot ostalim sodelavcem),
- dodeljevanje nalog, ki žalijo dostojanstvo,
- dodeljevanje nalog daleč nad nivojem kvalifikacij z namenom diskreditacije,
- »pošiljanje« v pokoj ali grožnje z odpustom;

5. napadi na zdravje, kot na primer:

- siljenje k opravljanju zdravju škodljivih nalog,
- grožnje s fizičnim nasiljem,
- uporaba lažjega fizičnega nasilja, z namenom, da se nekoga »disciplinira«,
- fizično zlorabljanje,
- namerno povzročanje škode ali nepotrebnih stroškov posamezniku,
- namerno povzročanje psihične škode na domu ali delovnem mestu,
- spolno nadlegovanje ali spolni napadi.

Z namenom preprečevanja nedopustnih ravnanj vas vodstvo poziva, da se v vsakem primeru, ko menite, da ste žrtev prepovedanega ravnanja, obrnete na svojega nadrejenega, na direktorja družbe ali na osebo, ki je v družbi pooblaščen za prepoznavanje, preprečevanje in odpravljanje mobinga, in to osebo seznanim s situacijo. Obrnete se lahko tudi na svet delavcev ali sindikat, saj je delodajalec dolžan primer obravnavati tudi na podlagi njune zahteve.

Delodajalec bo poskrbel za vašo učinkovitost zaščito, obenem pa bo lahko, odvisno od posamezne situacije, sprejel tudi ustrezne ukrepe za nadaljnje preprečevanje in odpravljanje mobinga, tudi ukrepe, usmerjene proti izvajalcem mobinga. Pri izvajanju ukrepov bo delodajalcem v pomoč Informacijska pisarna za mobing, ki je povsem neodvisna od delodajalcev. Ta nudi pomoč žrtvam mobinga in svetuje delodajalcu pri sprejemanju ukrepov za preprečevanje in odpravljanje mobinga.

Informacijska pisarna za mobing

V prostorih Kadrinja (Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica) je vsak torek med 17. in 18. uro odprta informacijska pisarna za mobing.

Pisarna je brezplačna in namenjena vsem zaposlenim v skupini Impol, ki se slabo počutite na svojem delovnem mestu, menite, da ste žrtev nasilja (psihičnega ali fizičnega) in potrebujete pomoč. Pisarno vodi neodvisna zunanja oseba, ki vam nudi svetovanje in obenem zagotavlja popolno anonimnost.

Po krajšem premoru Alumobil s polno paro naprej

V POMLADNIH MESECIH PRIČAKUJEMO INTENZIVNA DELA

Pričetek težav

Impol je večino svojih obveznosti glede projekta Alumobil izpolnil in zaključil že konec meseca avgusta 2009. Od takrat pa vse do danes so se izvajala le še manjša infrastrukturna dela, medtem ko so se zaključila vsa dela pri proizvodnem procesu RRT, vsa dela, ki se navezujejo na prestavljanje opreme na lokacijo Alumobila, in tudi glavna infrastrukturna dela na njegovih zunanjih površinah.

Avgusta lani so se pričele težave, saj je dobavitelj opreme ATC Cometal objavil, da gre podjetje v prisilno poravnavo. Seveda so v Impolu takoj pričeli iskati najboljše možne rešitve. S konkretnimi odločitvami so počakali, saj so s podjetjem ATC Cometal že sklenili pogodbo, ki je natančno definirala projekt izgradnje opreme, prav tako pa so podjetju že plačali avans, ki bi se po končanem postopku prenesel na neposrednega pravnega naslednika tega podjetja. Pristojno sodišče v Italiji bi naj postopek prisilne poravnave izpeljalo tako, da bi se obstoječe pogodbe lahko brez težav prenesle na pravne naslednike, to pa naj bi bilo podjetje Cometal Engineering, s katerim so se v Impolu že pričeli dogovarjati o poteku del. Podjetje Cometal Engineering naj bi v čim krajšem

možnem času izdelalo popolnoma enako opremo, ki bi bila primerna za že izdelane tehnološke temelje. Žal pa je konec decembra pristojno sodišče, ki je vodilo postopek prisilne poravnave, postopek ustavilo, ker naj bi podjetje ATC Cometal pred pričetkom postopka navajalo nepravilne oziroma netočne podatke.

Iskanje rešitev

Vse od takrat, ko so v Impolu izvedeli za težave podjetja ATC Cometal, so iskali in preučevali preostale alternativne rešitve. Konec lanskega leta so se odločili, da bodo eno izmed alternativnih rešitev tudi uporabili. Ker bi postopek pridobitve opreme in načrtov projekta od podjetja ATC Cometal lahko trajal zelo dolgo časa, saj ima pri tem glavno vlogo pristojno sodišče, so se v Impolu na podlagi nujne potrebe po novi stiskalni liniji odločili, da v najkrajšem možnem času sklenejo popolnoma novo pogodbo z neodvisnim podjetjem. Pogodbo so sklenili s podjetjem Cometal Engineering, ki bo pripravilo novo dokumentacijo in izdelalo celotno potrebno opremo po danih zahtevah za že izdelane tehnološke temelje. S to spremembo se stroški projekta ne večajo, hkrati pa pogodba omogoča zagon nove stiskalne linije oktobra 2010.

Zaključna dela in montaža opreme

Po šestih mesecih usklajevanj in negotovosti se bodo ponovno lahko nadaljevali vsi procesi projekta Alumobil. Dobava opreme bo po novi pogodbi potekala maja in junija letos, montaža le-te pa naj bi bila zaključena v začetku oktobra, in tako lahko prvi iztisnjen izdelek pričakuje mo v drugi polovici letošnjega oktobra. Namestiti morajo še izdelano stiskalnico podjetja Pressezzi, katere montaža je načrtovana v aprilu in maju. Prav tako bodo v začetku aprila pričeli z nameščanjem pečij za staranje profilov, ki jo je za Impol izdelalo podjetje Sistem Teknik. Do takrat pa mora Impol pripraviti še manjkajoče tehnološke temelje, zagotoviti vse potrebne energetske vire in opraviti zaključna dela na hali novega proizvodnega procesa

Alumobil. Pripraviti morajo tudi ustrezen informacijski sistem, tehnologijo in tehnološke postopke za novo linijo in poskrbeti za ureditev logistike pakiranja in razreza na lokaciji nekdanjega Alupaka. Potrebno bo zaključiti logistiko skladiščenja in transporta na zunanjih površinah, ki se neposredno navezujejo na novo lokacijo Alumobila.

Zagon linije konec leta 2010

Prezjemne teste in popolni zagon nove stiskalne linije načrtujejo konec leta 2010. Zaenkrat ostaja enak tudi načrt proizvodnje, v katerem je na novi stiskalni liniji Alumobil do konca leta 2010 predvidena proizvodnja 1000 ton izdelkov. Veliko pozornosti bo v prihodnjih mesecih potrebno nameniti organizaciji in kadrovski strukturi Alumobila. Pripravljeni so osnutki organizacije na podlagi zadnjih usmeritev, ki Alumobil opredeljujejo kot samostojni proizvodni proces znotraj družbe Impol PCP, dokončne odločitve se pričakujejo v naslednjih tednih. Po mnenju vodje projekta Albina Leskovarja je nejasnosti potrebno čimprej odpraviti in dokončno definirati organiziranost Alumobila, ki bo najbolj primerna za družbo Impol PCP, saj se bo le na podlagi ustrezne organizacijske strukture lahko zagotovila ustrezna struktura kadrov. Obseg projekta je namreč takšen, da obstoječi kader ne bo dovolj, prav tako pa bo že pred pričetkom montaže opreme potrebno usposobiti primeren kader, ki bo delo opravljal zanesljivo in korektno. Čeprav se zdi zagon proizvodnje še daleč, je kadrovska struktura, ki bo družbi Impol PCP prinesla korist, potrebno pričeti zagotavljati že danes.

Ob koncu se postavlja tudi vprašanje, ali bi, če bi proizvodna linija Alumobil po prvotnem načrtu že delovala, zanj imeli dovolj naročil. Odgovor je pritrdilen, saj trenutna količina naročil v proizvodnem procesu cevna, ki je del družbe Impol PCP, presega letne načrte, in, kot kaže, se bodo predvsem v tem proizvodnem procesu soočali s težavami pri proizvodnji naročene količine izdelkov.

V tej hali bodo konec leta zagnali proizvodnjo

Izobrazbena struktura zaposlenih

KAKŠNO IZOBRAZBO IMAJO ZAPOSLENI V SKUPINI IMPOL?

Pomena izobraževanja se v današnjem času dobro zavedajo vsa uspešna podjetja, saj sta izobrazba in znanje pomembna dejavnika sodobne družbe in njene prihodnosti. V skupini Impol si neprestano prizadevamo izboljševati izobrazbeno strukturo zaposlenih, saj svojo konkurenčno prednost gradimo tudi na njihovi kompetentnosti. Zavedamo se, da so za boj s konkurenco potrebna znanja z vseh področij in uporaba najnovejših tehnologij. Prav zato je izobrazbena struktura zaposlenih v skupini Impol zelo pestra. V času, ko je edina gotovost negotovost, mora imeti podjetje, ki želi biti uspešno, tudi na področju izobraževanja ustrezno strategijo, kar pomeni, da mora imeti jasno določene

cilje in načine, kako jih doseči. Poleg formalne izobrazbe, ki si jo vsak delavec pridobi pred zaposlitvijo, v Impolu veliko pozornosti posvečamo izobraževanju ob delu in funkcionalnim usposabljanjem, ki so prav tako nujna za opravljanje dela. Za vsakega zaposlenega ob začetku leta na podlagi predvidenih potreb v organizacijski enoti, kjer je zaposlen, pripravimo program izobraževanj in usposabljanj, pri čemer se trudimo čim bolj upoštevati želje posameznega delavca.

Cilj, ki smo si ga v skupini zadali, je zaposlovati:

- 8 odstotkov delavcev z univerzitetno, visoko ali višjo izobrazbo;
- 25 odstotkov delavcev s srednješolsko

izobrazbo;

- 43 odstotkov delavcev s srednjo poklicno izobrazbo (triletni program);
- 15 odstotkov delavcev s srednjo poklicno izobrazbo (dvoletni program) in
- 9 odstotkov delavcev z osnovnošolsko izobrazbo.

Izobraževanje ob delu

31. januarja 2010 je v študij ob delu bilo vpisanih 39 zaposlenih v družbah skupine Impol. Največ zaposlenih, ki se ob delu še formalno izobražujejo, je v družbi Impol PCP, in sicer 17. Najpogosteje izbrana fakulteta je Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, smer Metalurgija, ki jo ob delu obiskuje 19 zaposlenih.

Naziv družbe	Strokovna in kvalifikacijska izobrazba zaposlenih									Skupaj število zaposlenih
	dr.	mag.	UN	VS	VIŠ	S	KV	PK	NK	
Impol LLT, d. o. o.			3	3	1	30	34	8	14	93
Impol FT, d. o. o.			14	4	11	84	118	23	27	281
Impol PCP, d. o. o.		1	7	6	12	85	158	46	29	344
Impol R in R, d. o. o.			2			17	5			24
Impol Infrastruktura, d. o. o.			2	1	1	12	11			27
Stampal SB, d. o. o.		1	1	3	4	4	18	1	1	33
Unidel, d. o. o.				2	3	14	11	4	6	40
Impol Stanovanja, d. o. o.					1	1	1			3
Kadring, d. o. o.			2	3	1	4				10
Kadring, d. o. o. – delo pri uporabniku*					1	19	27	8	6	61
Kadring, d. o. o. – delo pri uporabniku**					1	1	1			3
Impol Servis, d. o. o.			1		1	2	3			7
Impol 2000, d. d.			9	6	8	10	1			34
Impol, d. o. o.	1	3	14	1	3	1				23
Skupaj skupina Impol (brez Impol Sevala in IAC)	1	5	55	29	47	283	387	90	82	980
Odstotek zaposlenih	0,1	0,5	5,6	3	4,8	28,9	39,5	9,2	8,4	100

Kadring, d. o. o. – delo pri uporabniku* (napoteni delavci v družbe v skupini Impol).

Kadring, d. o. o. – delo pri uporabniku** (napoteni delavci v družbe, ki niso v skupini Impol, zato niso upoštevani v skupnem številu).

Tabela: Izobrazbena struktura zaposlenih

Tabela prikazuje izobrazbeno strukturo zaposlenih v družbah skupine Impol v Sloveniji na dan 31. januar 2010. Največ zaposlenih (39,5 odstotka) ima srednjo poklicno izobrazbo, sledijo zaposleni s srednješolsko izobrazbo (slabih 29 odstotkov) in zaposleni z opravljenim dvoletnim programom poklicnega izobraževanja (9,2 odstotka). Zaposlenih, ki imajo univerzitetno, visoko ali višjo izobrazbo, je 14 odstotkov, kar pomeni, da je skupina enega izmed zadanih ciljev že dosegla. Prav tako presega cilj odstotka zaposlenih s srednješolsko izobrazbo, saj ima tovrstno izobrazbo slabih 29 odstotkov vseh zaposlenih.

Na pomoč!

SKRB ZA VARNOST PRED
POŽAROM TUDI V PRIHODNJE

Varstvu pred požarom namenajo v skupini Impol veliko pozornosti. Glavna skrb so preventivne dejavnosti s ciljem zmanjšanja potencialnih nevarnosti za nastanek požara ali eksplozije. V posameznih objektih so prepoznana mesta in prostori, v katerih je tveganje za nastanek požara večje. K varnosti na delovnih mestih pomembno prispeva stalno usposabljanje zaposlenih za varstvo pred požarom, ki ga izvajajo gasilci poklicne gasilske enote Impol. Leta 2009 je bila v takšno usposabljanje vključena tretjina zaposlenih iz različnih družb in procesov. Poudarek je bil na seznanjanju zaposlenih z osnovnimi preventivnimi ukrepi, strokovnim in učinkovitim ukrepanjem v primeru nastanka požara ter na praktičnem ravnanju z različnimi tipi ročnih gasilnikov. Zaposleni se usposablja tudi s praktičnimi vajami, ki so zasnovane tako, da se uprizori simulacija verjetnosti izrednih dogodkov – požarov ali okoljskih nesreč. V preteklem letu je bilo izvedeno praktično usposabljanje zaposlenih v upravni stavbi za izvajanje evakuacije v primeru požara v obliki gasilske vaje, v kateri je sodelovalo 125 zaposlenih. Število požarov se iz leta v leto manjša. V lanskem letu se je v skupini Impol pripetil en požar, ki na srečo ni povzročil večje škode. Načrtno in dosledno delovanje na preventivnem področju ter ozaveščenost zaposlenih o pomenu varstva pred požarom bistveno zmanjšujeta požarno tveganje in verjetnost nastanka in razširitve požara ter ogroženosti življenja in zdravja ljudi. Skrb za pridobitev, ohranjanje in dvig varnostne kulture na področju varstva pred požarom tako ostaja stalna naloga tudi v prihodnje.

K varnosti na delovnih mestih pomembno prispeva
stalno usposabljanje zaposlenih

Projekt InoProAl po načrtih

S TOVRSTNIMI PROJEKTI SE SPODBUJA RAZVOJNA DEJAVNOST

Projekt InoProAl poteka skladno z načrtom, kar pomeni, da v Impolu sledijo zadanim nalogam ter finančnemu in terminskemu načrtu projekta. Do opaznejšega odstopanja je prišlo le v segmentu termične obdelave izdelkov, kjer se projekt InoProAl navezuje na nakup tujega znanja, tehnologije in uporabe patentov s strani dobavitelja ATC Cometal. Ker se projekt InoProAl v določenih segmentih močno navezuje na Aluminij, vsak zamik tega projekta povzroča tudi zamude pri nekaterih aktivnostih projekta InoProAl. Zato so morali v Impolu pri izvajanju nalog projektu nameniti veliko več pozornosti in vanj vložiti več dela, kar je bilo opazno predvsem pri aktivnostih na področju termične obdelave, saj so le tako lahko nadomestili izgubo tistega dela tehnologije, ki jim ga podjetje ATC Cometal zaradi stečaja ni dobavilo. Poiskali so nadomestne rešitve, tako da bodo lahko izvajanje projekta nadaljevali skladno s terminskim načrtom. V drugi del projekta so bile ob nosilnem podjetju Impol, d. o. o., vključene še naslednje organizacije: Kaldera, d. o. o., Ates, d. o. o., Fakulteta za strojništvo Maribor, C3M, d. o. o., in Naravoslovnotehniška fakulteta Ljubljana. Razširila se je tudi projektna skupina, ki se je okrepila z raziskovalci, razvojniki in tehnologi iz celotne skupine Impol. Širitev projektne skupine se bo nadaljevala tudi ob nadaljnjem izvajanju nalog, in sicer nameravajo v projekt vključiti dodaten kader s področij proizvodnje, vzdrževanja, logistike in tehnologije.

Drugi del projekta zajema:

- izvajanje analiz,
- izdelavo prvih testnih zlitin,
- pripravo na izvajanje laboratorijskih testov,
- izdelavo osnutkov tehnoloških postopkov,
- izdelavo osnutkov sistemov vodenja strojev in opreme,
- izdelavo osnutkov nadzornih sistemov,
- izdelavo izboljšanih tehnologij termične obdelave,
- načrtovanje in izdelavo novih orodij,
- pripravo osnutkov za obvladovanje pakiranja, razreza in strojne obdelave ekstrudiranih izdelkov.

Uspešno so zaključili osem načrtovanih projektnih aktivnosti in zasnovali projektni izdelek, kar omogoča nemoteno nadaljevanje izvajanja nalog skladno z načrtom izvedbe tretjega dela projekta, ki se je pričel izvajati januarja in bo trajal do konca maja. V tem obdobju načrtujejo realizacijo osmih novih projektnih izdelkov (mednje lahko štejemo tudi tehnološke postopke, rezultate laboratorijskih raziskav, pomožne naprave ...).

Pri tovrstnih projektih je zelo pomembno pripravljanje dokumentacije zahtevkov za izplačilo sredstev sofinanciranja, za kar je potreben velik vložek članov projektne skupine. Pri pripravi dokumentacije se v Impolu srečujejo z zapletenimi navodili Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije (TIA) in Ministrstva za gospodarstvo, ki nastopata v vlogi izvajalca in naročnika razpisa za ta projekt. Zaradi številnih sprememb pogojev, obrazcev in podajanja določenih zahtev tik pred oddajo dokumentacije ob zaključku posameznega dela projekta je potrebno veliko truda in potrpljenja. Zahvaljujoč intenzivnemu in požrtvovalnemu delu članov te skupine Impolu uspeva pravočasno in uspešno opravljati naloge ter oddajati dokumentacijo skladno z določenimi terminskimi roki. Zadnja oddana dokumentacija ob zaključku drugega dela projekta je brez vsebinskih poročil tehtala kar 4,1 kilograma!

Glede na zelo velik obseg dokumentacije in vloženega dela se vodi projekt Albin Leskovar sprašuje, kako bi manjše podjetje, ki nima tako dobro organiziranega sistema za poslovanje, sploh lahko samostojno izpeljalo takšen projekt. Skoraj vsa podjetja za tovrstne projekte namreč najamejo zunanje institucije, kar seveda ni poceni in je na nek način tvegano, saj te institucije največkrat ne poznajo vsebine projekta. V Impolu pa so se odločili za samostojno izvedbo projekta InoProAl (svetovanja s strani podjetja Alianta se poslužujejo le v redkih slučaji), saj so se želeli tudi naučiti, kako to poteka. Upajo namreč, da bo takšen način sodelovanja pri velikih javnih razpisih postal stalnica v razvoju skupine Impol, saj se s tem tudi povečujejo vlaganja v razvoj. Izhajati je potrebno iz dejstva, da pridobljena sredstva sofinanciranja niso »miloščina«, ampak zajetna vsota denarja, ki so ga podjetja preko davkov plačala v skupno evropsko blagajno. Potruditi se je treba, da ga vsaj nekaj dobimo nazaj in ga vložimo tja, kjer je najbolj učinkovit, torej v razvoj.

Razvijajo nove specialne kovaške palice

Kako reciklirati aluminij iz onesnaženega scrapa in stisnjene žlindre?

PROJEKT NAREKUJE NOVE STRATEŠKE USMERITVE, ZLASTI PO LETU 2015

Konec lanskega leta so v Impolu R in R naredili študijo izvedljivosti recikliranja aluminija iz onesnaženega scrapa in stisnjene žlindre. V začetku letošnjega leta je projektna skupina, ki jo sestavljajo Rajko Šafhalter (vodja projekta), Varužan Kevorkijan, Andrej Kolmanič, Marina Jelen in Tanja Brkljačič, v sodelovanju z zunanjim svetovalcem preučila izhodišča tehnološkega in investicijskega projekta ter podala finančno oceno celotne naložbe. Začetna ideja je bila z manjšo rotacijsko pečjo poskrbeti za predelavo stisnjene žlindre, študija pa je pokazala, da je za Impol dolgoročno veliko bolj pomembno, da se usposobi za predelavo cenejših vrst scrapa, česar se večina proizvajalcev gnetnih zlitin zaenkrat še ne loteva.

Onesnaženi scrap je zanimiv za recikliranje prav zaradi možnosti dviga dodane vrednosti, kar pri čistem scrapu zaradi visoke cene ni mogoče. Pri čistem scrapu je cena v osnovi sorazmerna vsebnosti aluminija v scrapu, pri onesnaženem scrapu pa je cena bistveno nižja. To je razumljivo, saj je potrebno od cene scrapa odšteti dodatne stroške odstranjevanja nečistoč. Prav razlika v ceni med tržno vrednostjo aluminija v onesnaženem scrapu in stroški recikliranja v praksi skriva možnost znižanja stroškov vhodne surovine, saj je ob uporabi primerne tehnologije možno doseči tudi do 25 odstotkov dodane vrednosti. Za opravljanje postopka je potrebna primerna tehnologija, ki je skupina Impol še nima. S študijo izvedljivosti so tako želeli preveriti ekonomsko in tehnološko upravičenost naložbe v obrat recikliranja žlindre in onesnaženih vrst odpadnega aluminija.

Zasnova projekta

Cilj projekta je na leto nadomestiti približno 10.000 ton ingotov (čistega aluminija) z različnimi vrstami onesnaženega eksternega scrapa, kot so litografske plošče (čiste in tiste s štirimi odstotki papirja), platiran scrap, barvane folije in ostanki profilov s termičnim mostom (isoprofil). Za nadomeščanje približno 10.000 ton ingotov na leto bodo potrebovali približno

11.000 ton dodatnega eksternega scrapa, kar bo omogočilo prihranke v višini do 3,6 milijona evrov na leto. Prav tako lahko v Impolu prihranijo s predelavo stisnjene žlindre, ki jo trenutno prodajajo, in tako izgubijo približno 1,3 milijona evrov na leto. Projekt bo omogočil tudi dvig produktivnosti na pečeh Gautschi 1 in 2 za približno 25 odstotkov.

Zlitine, ki jih nameravajo v celoti nadomeščati s scrapom, so: AC30, AC71, AC41, AC10, D60, M15, AF12, AF61, AF40, P30, P23, AS61, PD16 in D80. Za doseganje tega cilja bo potrebno zagotoviti dodatne nabavne vire onesnaženega eksternega scrapa in ustrezno sestavo vsade pred taljenjem, kar bodo dosegli z doslednim obvladovanjem sestave eksternega scrapa, s kakovostnejšim ločevanjem internega scrapa in izgradnjo dodatnih 2000 kvadratnih metrov pokritih skladišč scrapa. Izboljšati nameravajo tudi informacijski sistem za scrap, uvesti natančno spremljanje količin ter sestave eksternega in internega scrapa (Metal Management System) in zaostri prevzemne pogoje za eksterni scrap (predvsem z izvajanjem reprezentančnega vzorčenja in s sledljivostjo po dobavah). Enake kriterije in doslednost bodo uvedli tudi na področju internega scrapa.

Kakovost ni vprašljiva

V alumijski industriji je prevladovalo mnenje, da je kakovost sekundarnega aluminija, pridobljenega z recikliranjem scrapa, nižja od kakovosti primarnega aluminija, pridobljenega z elektrolizo. Razlika v kakovosti je bila predvsem posledica večje koncentracije nečistoč v recikliranem aluminiju. Razvoj in industrijska uporaba postopkov čiščenja aluminijeve taline sta, zlasti v zadnjih dveh desetletjih, povsem izenačila kakovost talin na osnovi primarnega in sekundarnega aluminija. Posledica tega je uspešna industrijska proizvodnja gnetnih zlitin z visokim deležem sekundarnega in recikliranega aluminija.

Peči

Za recikliranje scrapa se lahko uporabljajo dvo- ali večkomorne peči in naklonske

ter vodoravne rotacijske peči. V praksi so vodoravne rotacijske peči bolj primerne za pretaljevanje najbolj onesnaženih vrst scrapa, naklonske pa so nenadomestljive pri pretaljevanju žlindre.

Dvo- ali večkomorne peči so razmeroma drage in premalo fleksibilne, zlasti pri pogostih menjavah zlitin. Impolu konkurenčna podjetja jih praviloma uporabljajo za pretaljevanje manj onesnaženih vrst scrapa. Prav zato jih na trgu primanjkuje oziroma se dražijo.

Zato je odločitev, da se v Impolu usmerijo v predelavo cenejšega in lažje dobavljivega kontaminiranega scrapa, ocenjena kot pravilna. Ker gre za področje, ki ga konkurenca ne obvladuje, lahko tak način predelave prinese pomembno primerjalno prednost na trgu in izboljša konkurenčnost. Za uspešno izvedbo projekta je ključna pravilna izbira rotacijske peči, kar jim je tudi uspelo, saj so se odločili za hibridno obliko peči, primerno za recikliranje najrazličnejših vrst scrapa in žlindre.

Vpliv projekta na razvoj

Z izvedbo projekta bo Impol manj odvisen od nabave primarnega aluminija, znižala se bo stopnja tveganja poslovanja, prav tako pa se bo izboljšal konkurenčni položaj Impola na trgu. Ker je del energije možno pridobiti iz organskih nečistoč v vsadi, bo manjša tudi poraba energije. Projekt omogoča tudi nadaljnje racionalizacije v celotnem proizvodnem procesu (od števila zlitin, njihove sestave in toleranc do oblikovanja prodajnih cen na osnovi dejanske stopnje zahtevnosti, ki jo glede sestave zlitin predpisujejo kupci). Poleg ekonomske koristi zaradi neposrednega zagotavljanja cenejših virov surovine ima projekt izrazito razvojno dimenzijo, saj omogoča nadaljnje povečevanje deleža recikliranega aluminija v izdelkih, predvsem v Impolu PCP. Analiza proizvodnega programa in zlitin, ki jih proizvaja Impol LIT, razkriva, da je največ možnosti uporabe eksternega scrapa pri proizvodnji taline na linijah 1, 2 in 3 ter na liniji za liti trak. Tovrstni onesnaženi aluminij bo po recikliranju v rotacijski peči in ustreznem čiščenju taline enakovreden povratnemu materialu iz sistema.

Dodatek h kolektivni pogodbi

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POGODBE, KI ZADEVA DRUŽBE IMPOL PCP, IMPOL FT IN IMPOL LLT

Predstavniki delodajalcev in delojemalcev so v januarju sklenili dodatek h kolektivni pogodbi za dejavnost kovinskih materialov in livarn Slovenije, s katerim so spremenili in dopolnili obstoječo kolektivno pogodbo. Dogovorjene spremembe in dopolnitve, ki se uporabljajo že od 1. januarja 2010, prinašajo spremembe, pomembne tudi za zaposlene v družbah, ki opravljajo dejavnost kovinskih materialov in livarn. Znotraj skupine Impol so to naslednje družbe: Impol PCP, Impol FT in Impol LLT. V članku so predstavljene najpomembnejše in najzanimivejše spremembe. Spremenila se je določba v zvezi z uveljavljanjem pravic na podlagi delovne dobe pri zadnjem delodajalcu (tovrstna pravica je na primer jubilejna nagrada). V to delovno dobo se ne šteje več delovna doba pri delodajalcih, ki so z zadnjim delodajalcem kapitalsko povezani z večinskim deležem, kot je bilo po dosednji določbi. Dogovorjena je bila tudi sprememba v zvezi z udeležbo sindikata pri določanju razporeditve delovnega časa v delovnem

koledarju. Po novem določi delodajalec razpored delovnega časa in dnevni delovni čas (začetek in konec posamezne izmene) po posvetovanju s sindikatom. Delodajalec se s sindikatom posvetuje, ni pa več dolžan upoštevati njegovega mnenja. Tako sindikat v zvezi s tem ne more več sprožiti kolektivnega spora na sodišču. K določbi o pogodbeni kazni v primeru diskriminacije delavca je bilo dodano besedilo, ki opredeljuje, da je delodajalec dolžan delavcu izplačati pogodbeno kazen v višini treh plač v primeru, da je sodišče s pravnomočno sodno odločbo ugotovilo diskriminacijo delavca. Določba pa zavezuje tudi delavca. Ta je prav tako dolžan plačati pogodbeno kazen delodajalcu v enaki višini, če je zatrjeval diskriminacijo, do katere ni prišlo, in je to bilo ugotovljeno s pravnomočno sodno odločbo. Spremenila se je tudi tarifna priloga h kolektivni pogodbi, v kateri so se najnižje osnovne plače po tarifnih razredih povišale za 3,2 odstotka, najnižji regres za dopust pa znaša 760 evrov bruto. Tudi družbe v skupini Impol so sledile trendu

zvišanja plač na ravni dejavnosti in sprejele sklep, s katerim so za 3,2 odstotka povišale vrednost točke v skupini Impol. Pred naslednjo uskladitvijo tarifne priloge h kolektivni pogodbi dejavnosti bodo sindikati in predstavniki delodajalcev zaključili pogajanja o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe, ki se nanaša na plače in druge prejemke iz delovnega razmerja. Pogajanja delavci najbrž nestrpno pričakujejo.

Sprememba tarifne priloge h kolektivni pogodbi

Plače v letu 2009

PLAČE V DRUŽBAH SKUPINE IMPOL V SLOVENIJI NAD SLOVENSKIM POVPREČJEM

Povprečna bruto plača, izplačana v družbah skupine Impol v Sloveniji za mesec december 2009, je znašala 1.488,87 evra, kar pomeni, da je bila višja od povprečne mesečne bruto plače v Sloveniji¹, ki je znašala 1.488,19 evra, kot tudi od povprečne izplačane bruto plače v predelovalni dejavnosti, ki je znašala 1.264,79 evra.² Enako velja tudi za povprečno bruto mesečno plačo v družbah skupine Impol v Sloveniji na letni ravni, ki je za leto 2009 znašala 1.443,98 evra, saj je bila višja od povprečne letne bruto plače v predelovalni dejavnosti, ki je znašala 1.203,38 evra, višja pa je bila tudi od povprečne letne bruto plače v Sloveniji¹ v letu 2009, ki je znašala 1.438,96 evra.

Če v izračunu plač ne upoštevamo izplačane plače po individualnih pogodbah, je znašala povprečna izplačana bruto plača v družbah skupine Impol v Sloveniji v decembru 2009 1.314,21 evra, povprečna bruto plača v celem letu 2009

pa 1.262,41 evra. Ob tem je potrebno poudariti, da so povprečne plače brez upoštevanja individualnih pogodb zgolj informativne narave in jih ni mogoče primerjati z ostalimi podatki, kamor so vključene vse plače.

Povprečna bruto plača v mesecu decembru 2009 (v evrih)			
Skupina Impol (z individualnimi pogodbami)	Skupina Impol (brez individualnih pogodb)	Predelovalna dejavnost	Slovenija ¹
1.488,87	1.314,21	1.264,79	1.488,19
Povprečna bruto plača v letu 2009 (v evrih)			
Skupina Impol (z individualnimi pogodbami)	Skupina Impol (brez individualnih pogodb)	Predelovalna dejavnost	Slovenija ¹
1.443,98	1.262,41	1.203,38	1.438,96

Tabela: Primerjava povprečne bruto plače

¹ V to se šteje plača, izplačana pri pravnih osebah, plače samostojnih podjetnikov so izzete iz statistike.
² Povzeto po podatkih na spletni strani Statističnega urada Republike Slovenije.

Navidezna povečana količina naročil

V PROIZVODNEM PROCESU CEVARNA NAROČILA V PORASTU

Več naročil v proizvodnem procesu cevarna

Količina naročil v proizvodnem procesu cevarna v letošnjem letu postopoma narašča. Tako so se s 4000 ton v začetku januarja ta povečala na 5600 ton ob koncu februarja. Zaradi nepričakovano velikega porasta naročil so morali pričeti iskati nove rešitve in ukrepe, s katerimi bi lahko zadovoljili vse potrebe vseh kupcev. V drugem tednu februarja so zato uvedli štiriizmensko delo na 55-MN stiskalnici, triizmensko delo na 20-MN stiskalnici in dodatne izmene na nekaterih tegalnikih, ki predstavljajo ozko grlo v proizvodnem procesu cevarena. Povečano količino naročil poskušajo obvladovati s pomočjo opravljanja največjega možnega števila nadur (v zakonsko dovoljenih mejah), kar zaposlenim daje tudi možnost večjega zaslužka.

Količina naročenih izdelkov narašča, zato načrtujejo, da bodo marca v proizvodnem procesu cevarena povečali letni načrt proizvodnje za približno 200 ton, kar pomeni, da bodo izdelali 2300 ton izdelkov mesečno.

Težko je oceniti, ali se bo trend povečanja količine naročil nadaljeval ali se bo umiril. Vodstvo zato skupaj s prodajnim oddelkom neprekinjeno spremlja razmere na trgu in stanje z naročili ter poskuša vpeljati takšne ukrepe, ki bi bili za družbo Impol PCP najbolj učinkoviti.

Če bodo količine naročil še naprej naraščale, bodo pri organizaciji proizvodnje v proizvodnem procesu cevarena morali uvedti dodatne ukrepe, ki bodo temeljili predvsem na uvedbi dodatnih izmen na

tegalnikih hladne predelave. Dodatnih delavcev še ne upajo zaposliti, saj bi v primeru upada količine naročil le-te morali odpustiti, kar pa nikakor ni v njihovem interesu.

V proizvodnem procesu cevarena tudi opazajo, da so njihovi končni kupci, predvsem kovači, ki naročajo izdelke neposredno pri njih, že naročili potrebne količine izdelkov za prvo četrtletje in nekateri že za drugo četrtletje letošnjega leta, zato je količina naročil navidezno zelo visoka. Ravno nasprotno se je dogajalo v preteklem letu, ko se je svet soočal z gospodarsko krizo, saj so trgovci, ki naročajo izdelke preko družbe Impol 2000, naročali zelo majhne količine izdelkov. Sedaj, ko so svoje zaloge v skladiščih izpraznili, jih obnavljajo in zato naročajo večje količine, kot bi jih običajno v tem času. Zato je povečanje količine naročil najverjetneje le navidezno in po predvidevanjih začasno. Če se bo situacija umirila, bodo ukrepi, ki so jih zaenkrat sprejeli v družbi Impol PCP, zadostovali.

Zelo pomembno je, da se povečani količini naročil prilagodijo in poskušajo v okviru razpoložljivih proizvodnih kapacitet po najboljših močeh izpolniti pričakovanja kupcev. Njihova naročila morajo izpolniti v najkrajših možnih terminskih rokih, saj bodo ti kupci zelo pomembni, ko bo potrebno pridobiti zadostno količino naročil ob povečanju proizvodnih kapacitet z zagonom nove stiskalne linije Alumobil. Na to linijo bo postopno mogoče prenesti nekatere izdelke, katerih izdelava bo potem bistveno cenejša, prav tako pa bo mogoče izdelovati določene izdelke, ki jih še

ni bilo mogoče. Seveda pa bo ta prehod postopen, saj kupci zahtevajo validacijo postopkov in izdelkov, da se prepričajo o njihovi kakovosti.

Proizvodni procesi profili

Povsem drugače je v proizvodnem procesu profili, kjer naročil še vedno ni dovolj. Količina naročenih izdelkov se giblje med 700 in 900 tonami, kar je bistveno premalo, saj mesečni načrt proizvodnje v proizvodnem procesu profili znaša 2000 ton. Nizke količine naročil pomenijo, da so prisiljeni izdelovati izdelke vnaprej na zalogo. Lani v decembru so izdelali že približno 600 ton izdelkov, ki so jih kupci naročili za januar. Trenutno pa so izdelali in imajo na zalogi že potrebne količine izdelkov, ki so jih kupci naročili do začetka aprila. Zato se skladišča polnijo, saj kupci teh vnaprej izdelanih gotovih izdelkov še niso pripravljeni prevzeti. Kapacitete skladišča (650 ton) so premajhne in posledično prihaja do velike natrpanosti, preostali del izdelkov pa se skladišči na pakirni liniji. Vse to se odraža v veliki prostorski utesnjenosti, ki povzroča manjšo varnost delovnega okolja in vsakodnevno pojavljanje incidentov. Zelo pomembno je, da se te težave rešujejo z veliko mero strpnosti. Ocenjujejo, da je zmanjšana količina naročil v proizvodnem procesu profili posledica krize v gradbeništvu in trenutnega letnega časa, ki gradbenikom še ne omogoča normalnih delovnih pogojev. Upajo, da se bodo razmere čimprej izboljšale. Do takrat pa bo nastala situacija potrebno reševati kar se da pazljivo in učinkovito.

Vse ženske, zaposlene v družbah skupine Impol, vabimo, da se **8. marca**

- ob **13. uri** v prostorih jedilnice industrijske cone Impol udeležite otvoritve razstave. Lahko si boste ogledale dela slikarke Štefke Jesenek, ki je bila nekoč zaposlena v Impolu, in fotografsko razstavo **"Impolske ženske na delovnem mestu"**, ki jo pripravlja Miran Tolar;

- ob **18. uri** v prostorih kinodvorane Slovenska Bistrica udeležite prireditve v počastitev mednarodnega dneva žena. Za vas smo v sodelovanju s sindikatom Skei pripravili zanimiv program in majhno presenečenje!

Vljudno vabljenje!

Intenzivno delo v cevarni

Aluminij

OD BOKSITOVE RUDE DO IMPOLA

Danes je aluminij že povsod. Najdemo ga v avtomobilu ali na letalu, v pločevinki piva, v ponvi, ko pogledamo skozi okno ali stopimo skozi vrata.

Zaradi dobrih lastnosti aluminija se njegova uporaba na leto poveča za pet odstotkov, kar je največ med vsemi kovinami. Aluminij je skoraj do neskončnosti ponovljiv, saj ga lahko z relativno majhnimi izgubami pretaljujemo in ponovno ulivamo v nove izdelke.

LASTNOSTI ALUMINIJA

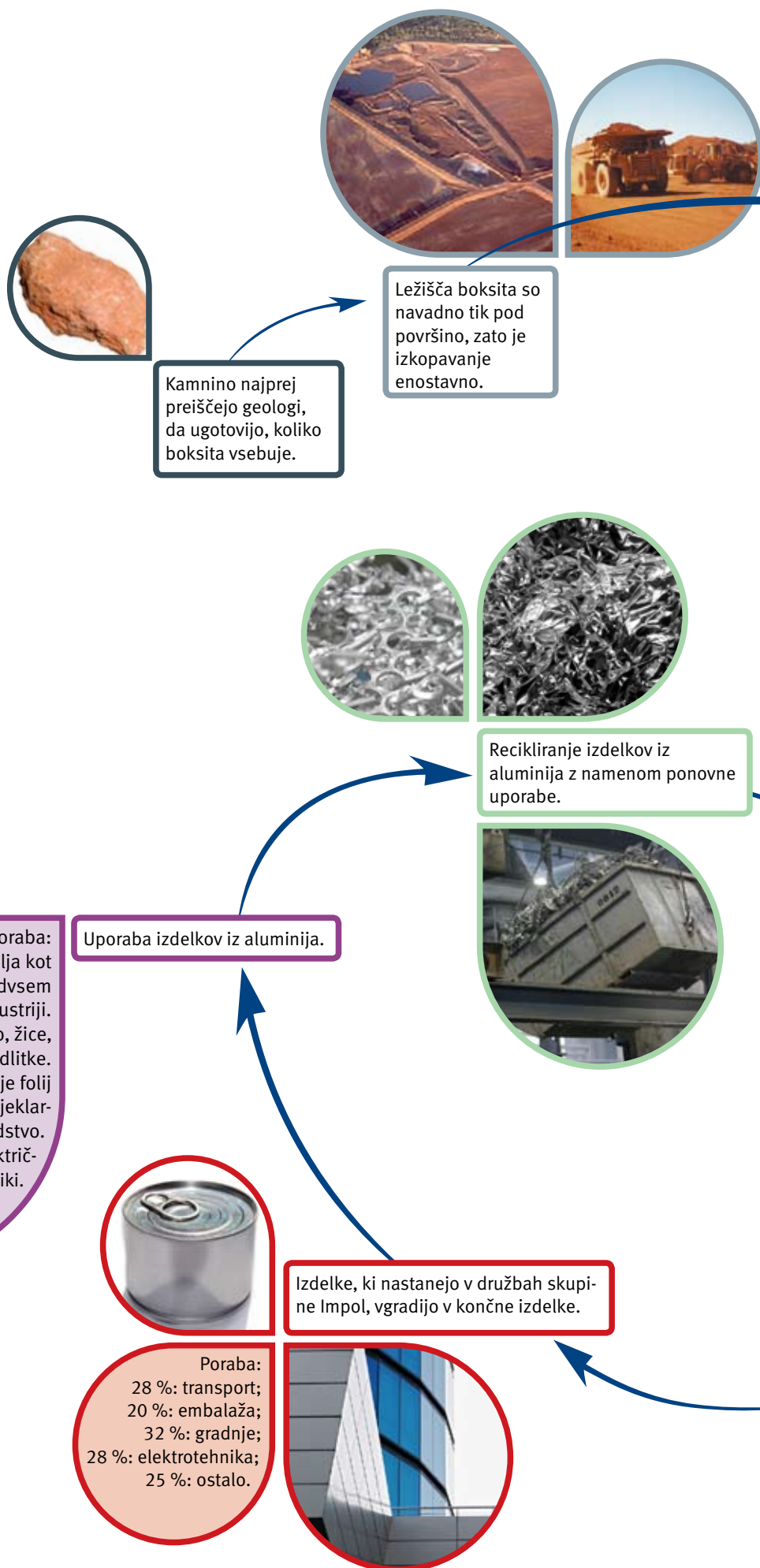
- Je belosrebrna, blesteča kovina.
- Je nemagnetična in mehka kovina.
- Za razliko od večine kovin ima nizko gostoto – je »lahek«.
- Dobro prevaja toploto in električni tok.
- Je koven in tanljiv (mogoče ga je razvaljati v zelo tanke folije).
- Je nestrupen.
- Odporen je proti mnogim kislinam, vendar ne proti morski vodi in lugom.
- Če je čist, ni posebno čvrst, večjo mehansko trdnost doseže z zlitvijo z drugimi kovinami.

Uporaba:

V obliki zlitin se uporablja kot konstrukcijski material, predvsem v avtomobilski in letalski industriji. Iz njega izdelujejo pločevino, žice, profile vseh vrst in odlitke. Uporablja se tudi za izdelovanje folij. Mnogo aluminija porabijo tudi v jeklarinah kot dezoksidacijsko sredstvo. Čisti aluminij se uporablja za električne vodnike v elektrotehnikah.

PORABA ALUMINIJA

- Letna poraba v Evropi: 8 milijonov ton.
- Letna pridelava v Evropi: 4,1 milijona ton.
- Letna predelava odpadnega aluminija v Evropi: 3,7 milijona ton.
- Letni evropski uvoz aluminija: 2,5 milijona ton.
- Poraba aluminija na Evropejca: več kot 24 kilogramov (leta 2005).
- Rast porabe aluminija v svetovnem merilu: več kot pet odstotkov na leto.

Iz rudnika gre ruda v obrat za predelavo, kjer iz nje odstranijo nečistoče. Tako se dobi aluminijev oksid ali glinica.

Največji proizvajalci aluminija so Kitajska, Rusija in ZDA, največji porabniki pa ZDA, Evropa in Kitajska. Najpomembnejša nahajališča so v Avstraliji, Gvineji in na Jamajki. Večanje povpraševanja po tej kovini je njeno ceno od leta 2003 do leta 2006 kar podvojilo.

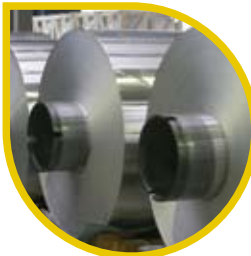
Glinica nato potuje v obrate za elektrolizo.

Elektroliza poteka v velikih jeklenih kadeh. Vsaka kad je obložena z grafitom, ki obenem deluje kot katoda. Anode pa predstavljajo veliki grafitni bloki, ki so obešeni v sredini kadi. Za elektrolizo se uporablja glinica, raztopljena v staljenem kriolitu (kriolit je aluminijeva spojina, ki močno zniža tališče). Ko skozi napravo steče električni tok, se kisik iz aluminijevega oksida zbira na ogljikovi anodi in tvori ogljikov dioksid, nastajajoča kovina pa je težja in se zbira na dnu posode. Po elektrolizi aluminij še očistijo na približno 99,9 odstotka čistoče. Iz štirih ton boksita dobijo dve toni aluminijevega oksida, iz tega pa eno tona aluminija, ki je v obliki ingotov pripravljen za nadaljno uporabo.

Kovino nato predelajo v pločevino in ulitke za potrebe druge industrije.

Predelava aluminija v izdelke, kot so palice, profili, cevi, folije, tanki trakovi, rondele, odkovki ...

ZANIMIVOSTI

- En kilogram aluminija, porabljenega za izgradnjo povprečno velikega tovornjaka, prihrani 28 kilogramov izpusta ogljikovega dioksida v okolje.
- En kilogram aluminija, porabljenega za izgradnjo mestnega avtobusa, v povprečju prihrani 40–45 kilogramov izpusta ogljikovega dioksida.
- Izdelki iz aluminija so lahki za popravilo.
- Avtomobil Opel Vectra je zgrajen iz 180 kilogramov aluminija.

ALUMINIJEVE ZLITINE

Čisti aluminij vsebuje od 99 do 99,8 odstotka aluminija.

Višja kot je stopnja čistosti aluminija, bolj je ta obstojen proti koroziji. Vendar čisti aluminij nima posebno dobrih mehanskih lastnosti, zato se uporabljajo aluminijeve zlitine.

Najboljše mehanske lastnosti se dosežejo, če aluminiju dodajo baker, nikelj, magnezij in silicij.

Aluminijeve zlitine za gnetenje (ekstrudiranje, valjanje, vlečenje in kovanje) so legirane predvsem z magnezijem in bakrom. Magnezij povečuje trdnost (ob ustrezni obdelavi) in odpornost proti koroziji. Sočasno zmanjšuje livnost, preoblikovalnost in električno prevodnost aluminija. Baker močno poveča trdnost in hkrati zmanjša odpornost proti koroziji.

Aluminijeve zlitine za litje temeljijo predvsem na dodatkih silicija.

Uporaba aluminija je v času, ki ga živimo, tako velika, da bi ga lahko poimenovali tudi aluminijeva doba (kot različna zgodovinska obdobja imenujemo npr. kamena, železna ali bronasta doba). V kovinsko-predelovalni industriji proizvodnjo lahkih aluminijevih zlitin presega le proizvodnja jekla. V zadnjih letih svetovna proizvodnja aluminija presega 30 milijonov ton letno, kar je npr. več kot je skupna letna proizvodnja bakra, kositra in svinca.

Vsak projekt zase predstavlja izziv

DR. PETER CVAHTE O SVOJEM DELU V SKUPINI IMPOL

Dr.
Peter
Cvahte

Kdaj ste se prvič srečali z Impolom?

V Impolu sem že kar nekaj časa. Ko sem bil absolvent, sem eno leto prejemal Impolovo štipendijo in v tem času izdelal tudi diplomsko nalogo na temo vlečenja. Po diplomi leta 1997 sem se projektno zaposlil, sprva za šest let. Veliko svojega časa sem posvetil razvojnim nalogam znotraj proizvodnega procesa cevarna. Od jeseni leta 2009 sem zaposlen na projektu InoProAl kot pomočnik vodje projekta, pred tem pa sem sodeloval tudi pri njegovi zasnovi in pripravi potrebne razpisne dokumentacije. Prav tako sem od oktobra 2009 vodja raziskovalne skupine.

Kateri projekti so vam v Impolu predstavljali največji izziv?

Največji izziv zame je ravno projekt InoProAl, ki ima tudi največjo vrednost za Impol, torej možnost črpanja nepovratnih sredstev do višine 3,2 milijona evrov. Pripravljal sem tudi dokumentacijo za tri evropske projekte v okviru evropskega programa Seventh Framework Programme, od katerih je bil eden že odobren s strani Evropske komisije, vendar pa smo v Impolu zaradi neugodnega finančnega položaja od tega projekta odstopili. Sodeloval sem še pri drugih projektih. Dva izmed teh sta bila financirana s strani ministrstva za znanost. Seveda pa vsak projekt zase predstavlja izziv.

Kateri projekt je po vašem mnenju največ prispeval k razvoju Impola?

Projekt InoProAl bo ogromno prispeval k razvoju Impola. Predvsem nam bo omogočil tehnološki preboj, zlasti v smislu inovativnosti, saj se bo skozi projekt razvilo ogromno novih tehnologij, ki bodo podjetju omogočile razvoj visokotehnoloških izdelkov. Eden izmed večjih in uspešnejših pro-

jektov v preteklosti je bil projekt PVD-nanosov na orodja (površinska zaščita orodij), ki smo ga izvedli v sodelovanju z Inštitutom Jožef Štefan in Naravoslovno-tehniško fakulteto v Ljubljani. Izvedli smo tudi modernizacijo vodenja stiskalnic, za katere smo s podjetjem Ates razvili in vgradili lasten sistem vodenja ProCoSy (Process Control System). Tudi ti projekti so pozitivno vplivali na razvoj Impola.

Kje vidite največje prednosti in kje največje nevarnosti za Impol?

Ena naših večjih prednosti je prilagodljivost. Kupcu se kar najbolj prilagodimo in zato lahko v okviru našega področja izpolnimo skoraj vse njegove potrebe. Tega si večina večjih sistemov ne more privoščiti, saj svojega programa ne prilagaja specifičnemu kupcu. Poleg prilagodljivosti je zelo pomembna tudi kakovost izdelkov. Ker so naši izdelki narejeni skladno s standardi, dosegamo visoko kakovost in lahko z njimi nastopamo na trgu zahtevne avtomobilske industrije. Po mojem mnenju je šibka stran skupine Impol razvojno področje. V preteklosti se je razvoj premalo spodbujal in podpiral, prav tako se tudi pri reorganizaciji skupine Impol razvoju ni namenilo dovolj pozornosti, zato razvojna funkcija ni napredovala tako, kot bi lahko. Izgubila se je tudi povezava med razvojnimi funkcijami posameznih podjetij.

Veliko vašega znanja lahko najdemo v znanstvenih člankih. Pri koliko takšnih člankih ste že sodelovali in zakaj?

Štirje izmed teh objavljenih člankov imajo faktor vpliva (merilo pogostosti, s katero je citiran članek v neki reviji v določenem letu; določen je samo za pomembnejše serijske publikacije iz svetovne produkcije), ostalih pa je do sedaj nastalo že okoli 80. Ti članki nastajajo zato, ker je na koncu vsakega raziskovalnega dela potrebno predstaviti poročilo, zaključek. Večina raziskovalnih nalog, ki smo jih pripravili v okviru Impola, ni objavljenih, kar ni najbolje, saj je za stik s stroko in s trendi potrebno aktivno sodelovanje in udeležba na seminarjih in simpozijih.

V doktorski nalogi ste razvili nov koncept za celostne analize termomehanskih in metalurških procesov med iztiskavanjem aluminijevih zlitin. Kako lahko koncept

vpliva na procese v Impolu?

Procesni inženiring je nov trend, ki povezuje vse faze procesa, v našem primeru faze od litja do izdelave končnega izdelka. V svoji nalogi sem si za cilj zastavil izdelavo modela, ki bo omogočal prilagajanje in spreminjanje posameznih parametrov vsakega procesa. V primeru, ko imamo v celotnem procesu več posameznih zahtevnejših procesov in s tem tudi več parametrov, je takšno prilagajanje brez modela v bistvu nemogoče. Zajeti smo poskušali bistvene parametre v procesu in rezultati so pokazali, da se napovedi zelo dobro ujemajo z modeli, kar je potrdilo pravilno izbiro parametrov. Ker je to področje še sorazmerno novo, na to temo še ne obstaja veliko literature.

Dokazali ste, da je procese z razvitimi modeli mogoče uspešno analizirati. Kakšen vpliv ima analiza na končni izdelek?

Osredotočil sem se predvsem na eno napako, značilno za iztiskane izdelke, in sicer rast zrn po statični kristalizaciji. Gradniki kovin so kristali, ki se povezujejo v kristalna zrna. Pri iztiskavanju palic zaradi nakopičene energije zrna na površini palice rastejo hitreje od tistih v notranjosti palice. Razvoj modela je pokazal, kateri parametri imajo največji vpliv na rast zrn. Prilagodili smo številne parametre, na primer hitrost in temperaturo iztiskavanja ter predpripravo materiala (tehnologija litja in ohlajanja, temperatura homogenizacije). Takšni modeli so zelo uporabni pri izdelkih, za katere se zahteva povsem enaka (uniformna) mikrostruktura, kot so palice za anodno oksidacijo in palice za kovanje – palice, pri katerih je površina iztiskavanja tudi končna površina izdelka.

Kaj pa počne Peter Cvahte, ko ni v službi?

Prosti čas preživljam s svojo družino, ki se bo v kratkem povečala še za enega člana. Prav tako rad rekreativno kolesarim, včasih sem se ukvarjal z gorskim kolesarjenjem, sedaj pa mi je ljubše cestno kolesarstvo. Zelo rad kolesarim po Franciji, kjer so ceste zelo lepo urejene, prav tako pa je kultura voznikov veliko boljša kot pri nas, lepo pa je tudi v Italiji in Avstriji. Nekaj svojega časa posvetim tudi politiki, v Slovenski Bistrici sem sedaj že četrto leto tajnik občinskega odbora SD. To delo mi v času volitev vzame malo več časa, sicer pa ni tako naporno.

Komisija za spremljanje kakovosti

KDO JO SESTAVLJA IN KAJ POČNE?

Septembra 2009 je organizacijo prehrane za zaposlene v industrijski coni Impol prevzelo podjetje Sodexo. Ker so se na začetku pojavljale določene težave pri zagotavljanju zadostnega števila malic in raznovrstnosti ponudbe, je bila na pobudo svetov delavcev, ki delujejo v družbah skupine Impol, ponovno organizirana komisija za spremljanje kakovosti. Komisijo sestavljajo predstavniki Sodexa in zaposleni v skupini Impol: Damijan Novak, Peter Krošel, Dejan Košir, Beno Kangler, Ivan Arbeiter in Zlatko Mesarič.

Naloge komisije za spremljanje kakovosti so:

- spremljanje in preverjanje zadovoljstva gostov s kakovostjo storitev Sodexa;
- posredovanje pripomb, predlogov in želja uporabnikov storitev Sodexa, torej zaposlenih, ki se prehranjujejo pri Sodexu;
- seznanjanje zaposlenih v skupini Impol z novostmi in ugodnostmi, ki jih nudi Sodexo;
- usklajevanje in reševanje tekočih zadev.

Za spodbujanje dolgoročnih dobrih odnosov s strankami v Sodexu večkrat letno preverjajo pričakovanja in želje svojih naročnikov in gostov. Prav zato imajo takšne komisije tudi v drugih slovenskih podjetjih. Komisija se praviloma sestane trikrat letno, po potrebi pa tudi večkrat. Predstavniki Sodexa na vsakem sestanku komisije zapiše sklepe v obliki zapisnika, ki ga posreduje vsem prisotnim na sestanku in službi za kakovost pri Sodexu. Sklepi o izboljšavah v zapisniku se

smatrajo kot preventivni oziroma korektivni ukrepi, ki se morajo v določenem času uvesti. Sodexo nato na naslednjem sestanku komisije članom predstavi vpejlane izboljšave.

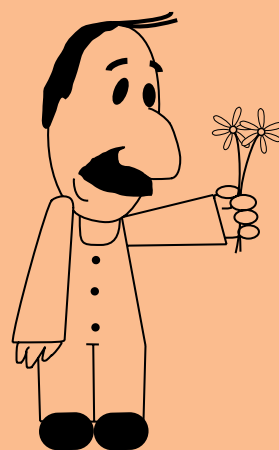
Skupna želja zaposlenih v industrijski coni Impol, komisije za spremljanje kakovosti in Sodexa pa je, da bi lahko čim prej začeli s prepotrebno obnovo delilnice v industrijski coni Impol in ureditvijo nove restavracije v stavbi nekdanje ambulante, za kar je Sodexo že pripravil idejni projekt.

Kaj je Sodexo?

Zgodbo o Sodexu je začel pisati Pierre Bellon v francoskem Marseillu leta 1966, ko je iz družinskega podjetja ustanovil podjetje Sodexo. V sedemdesetih letih se je podjetje hitro širilo po Evropi, med letoma 1985 in 1993 pa je prodrlo tudi na tržišča Severne Amerike, Japonske, Rusije in Južne Afrike. Na slovenski trg je vstopilo leta 1995, ko je postalo strateški partner podjetja Resto, d. d. Danes pripravlja obroke za malčke v vrtcih, malo starejše v šolah in na fakultetah. Največ njegovih naročnikov predstavljajo delovno aktivni ljudje s področja gospodarstva, javne uprave, zdravstvenih ustanov in tudi iz vojašnic, zaporov in drugih ustanov. Sodexo v Sloveniji zaposluje več kot 570 ljudi, svojim naročnikom (v Sloveniji jih je že več kot 160) pa ponuja paleto storitev – poleg prehrane še čiščenje, varovanje, vzdrževanje, hišniška in receptorska dela.

Sodexo v številkah:

- v 80 državah
- 342.000 zaposlenih
- na več kot 29.000 lokacijah
- 13,4 milijarde prihodkov

Čestitka

Marina,

na svoja leta glej le kot na čas uživanja, čas ustvarjalnosti in čas svobode bivanja, čas prijateljstva, ljubezni, čas razumevanja, čas nenehnega učenja in dozorevanja.

Vse najboljše za tvoj rojstni dan!

Sodelavci iz Impola LLT

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega sina in očeta Mirana Kolarja se iskreno zahvaljujemo sindikatu Impola in vsem Miranovim sodelavcem iz Impola FT za denarno pomoč, darovano cvetje in izraženo pisno ali ustno sožalje. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči mama Marija,
oče Leopold in brat
Marjan z družino.

So stvari, ki delajo svet lepši.
In so ljudje, ki ga znajo napolniti z radostjo.

Ob mednarodnem dnevu žena vam, spoštovane sodelavke, želim, da svoj praznik preživite kar se da prijetno, v krogu svojih najdražjih in z nasmehom na obrazu.

Predsednik uprave Jernej Čokl

Ob mednarodnem dnevu žena vsem dekletom in ženskam želim, naj se srečujejo samo s prijaznimi besedami, pristrčnimi nasmehi, odkritimi komplimenti in lepimi dejanji!

Predsednik konference Skei Impol
Mladen Tramšek

Sindikalni veleslalom

ČLANI SINDIKATOV SKEI IN KNSS UŽIVALI V ZIMSKIH RADOSTIH

Sredi januarja sta sindikata SKEI in KNSS na Treh kraljih za svoje člane organizirala veleslalomsko tekmo. Tekmovanja se je udeležilo več kot 50 tekmovalcev, sicer zaposlenih v družbah v industrijski coni Impol. Tudi letos so se tekme udeležili precej dobro smučarsko podkovani športni navdušenci. Tekmovalci so bili razdeljeni v kategorije glede na spol in starost. Borili so se tudi za čim boljšo skupinsko uvrstitev. Malo za šalo, malo zares pa so organizatorji dvema tekmovalcema podelili nagradi za »posebne dosežke«, saj sta s svojim nastopom popestrila tekmovanje in za vijuganje med količki porabila več kot eno minuto.

Rezultati:

Ženske: kategorija A

1. Nataša Kebert (Impol PCP)
2. Klavdija Plečko (Unidel)
3. Klavdija Štefanič (Impol PCP)

Moški: kategorija B

1. Branko Vrbeč (Impol FT)
2. Matjaž Rebernak (Impol PCP)
3. Andrej Leskovar (Impol FT)

Moški: kategorija C

1. Anton Urlep (Impol PCP)
2. Vid Knez (Impol PCP)
3. Vanjo Plečko (Unidel)

Moški: kategorija D

1. Janez Hren (Impol FT)
2. Roman Hren (Impol FT)
3. Branko Žigart (Impol PCP)

Moški: kategorija E

1. Marjan Motaln (Impol FT)
2. Mirko Kamenik (Impol PCP)
3. Drago Jerebic (Tehnika-Set)

Ekipe

1. Impol PCP
2. Impol FT
3. Tehnika-Set

Nagradi za »posebne dosežke«

- Miro Kapun (Kadring)
- Ernest Fišinger (Impol Servis)

Državno prvenstvo SKEI Slovenije v veleslalomu in smučarskih tekih

NA TREH KRALJIH JE BILO PONOVRNO VESELO

12. februarja je na Treh kraljih potekalo 16. državno prvenstvo SKEI Slovenije v veleslalomu in smučarskih tekih. Glavni organizator prvenstva je bila Območna organizacija SKEI Podravje, na pomoč je priskočilo Športno društvo Šmartno, ki je bilo izvajalec tekmovanja. Udeležilo se ga je 720 tekmovalcev iz 14 območnih organizacij SKEI. V veleslalomu se je med sabo pomerilo 106 žensk in 576 moških, v smučarskih tekih pa je sodelovalo pet žensk in 33 moških. Tekmovali so tudi za čim boljšo ekipno uvrstitev.

Rezultati:

Veleslalom (ekipno)

1. OO Velenje
2. OO Podravje
3. OO Koroška

Smučarski teki (ekipno)

1. OO Podravje
2. OO Velenje
3. OO Idrija in Cerkno

Skupni seštevek:

Veleslalom in smučarski teki (ekipno)

1. OO Velenje
2. OO Podravje
3. OO Gorenjska

Branko Medik,
sekretar SKEI
Podravje

V sindikatih je precej napeto, saj je zaradi svetovne krize veliko delavcev izgubilo zaposlitev. Prav zato so takšna druženja še bolj nujna in pomembna, da se udeleženci vsaj malo sprostijo in pozabavajo. Z organizacijo sem resnično zadovoljen, pa tudi vreme nam je bolj naklonjeno kot lani. Tako kot so bile poletne igre v Slovenski Bistrici na res visokem nivoju, so tudi zimske na Treh kraljih. Vsa pohvala Jakcu in sindikatu SKEI v Impolu, ki je sodeloval pri organizaciji.

Zimske seje svetov delavcev

O ČEM SO GOVORILI PREDSTAVNIKI ZAPOSLENIH?

Stampal SB, 6. redna seja

- Direktor je poslovanje v letu 2009 ocenil kot dobro. Kljub recesiji niso imeli likvidnostnih težav, prav tako nimajo večjih dolžnikov. Plan za leto 2010 je zagotoviti od 25 do 30 ton naročil mesečno, nujno pa je osvajanje zahtevnejših izdelkov z večjo dodano vrednostjo.
- Predsednik sindikata KNSS v Stampalu SB je podal pisne pripombe na predlog nove sistemizacije delovnih mest. Vodstvo družbe je pripombe obravnavalo in v zakonsko določenem roku podalo odgovor nanje.
- Podana je bila pripomba, da ima pre malo zaposlenih opravljen izpit za vodenje mostnega žerjava in se zato dogaja, da v popoldanski izmeni ni nikogar s tem izpitom. Direktor je povedal, da se v vodstvu problema zavedajo in da bodo prijavi vsaj dva ali tri zaposlene na usposabljanje, ko bo le-to razpisano. Na usposabljanje bodo prijavi tudi tiste zaposlene, ki ravnaajo z nevarnimi kemikalijami.

Impol PCP, 9. in 10. redna seja

- Zaposlene v proizvodnem procesu cevarna skrbi direktiva, da se stiskalnice v času malice ne bi več ustavljale, hkrati pa jih zanima, kako bodo nagrajeni za to »neprekinjeno« delo. Direktor je pojasnil, da se bo potrebno organizirati tako, da ne bodo vsi zaposleni istočasno malicali, saj ustavljanje stiskalnic preverjeno slabo vpliva na kakovost izdelkov. Nagrajevanje bo urejeno enako kot je v proizvodnem procesu profili, kjer delo v času malice poteka že vrsto let.
- Zaradi povečanja naročil na 55-MN stiskalnici bo potrebno uvesti štiriizmensko delo in zaposliti nekaj delavcev za določen čas. Ker so razmere na trgu še vedno negotove in si Impol PCP ne more privoščiti novega zaposlovanja, bodo delavce zaposlili preko agencije Kadringa.
- Govorili so tudi o deponiji razrezanih profilov AC71. Zaradi dodatnih naročil teh profilov občasno prihaja do prezašedenosti, kar je nevarno za zaposlene. Kratkoročno težavo rešujejo s čim bolj rednimi odprekami, dolgoročno, pred-

vidoma v drugi polovici leta 2010, pa se bo razrez preselil v prostore nekdanjega Alupaka, kjer bo bistveno več prostora.

Unidel, 1. in 2. redna seja

- Na ustanovni seji so predstavili potek volitev in volilne izide. Za predsednika sveta delavcev so izvoljeni člani soglasno potrdili Mirana Tolarja, za podpredsednico pa Metko Pliberšek. Sprejeli so tudi akte, ki so nujni za delovanje sveta delavcev: Poslovnik o delu sveta delavcev, Kodeks etike članov sveta delavcev, družb skupine Impol in Dogovor o urejanju razmerij med svetom delavcev in družbo, v kateri svet delavcev deluje, pri sodelovanju delavcev pri upravljanju.
- Direktorica je predstavila glavne usmeritve družbe v letošnjem letu: povečanje obsega in donosa tranzita, izterjava odprtih terjatev iz preteklih let, izboljšanje plačilnih pogojev za dobavitelje in delovnih pogojev komercialne.
- Člani sveta so izpostavili težave s pomanjkanjem kadra. Največje težave se pojavljajo na pošti in v kemični čistilnici, kjer se je zaradi tega skrajšal delovni čas. Problem so tudi nadomeščanja v času bolniških odsotnosti. Direktorica je pojasnila, da je dogovorjeno, da bo delo na pošti v celoti prevzel delavec, ki to delo že sedaj opravlja, v kemični čistilnici pa so sredi januarja zaposlili še eno delavko in tako ponovno obratujejo tudi popoldan. Glede nadomeščanja v času bolniških odsotnosti bo direktorica do naslednje seje pripravila predloge nadomeščanj na ključnih delovnih mestih v družbi.

Impol LLT, 7. redna seja

- Predstavljeno je bilo poročilo o zdravju in varstvu pri delu ter varovanju okolja. Zaposlene se ponovno poziva k dosledni uporabi osebnih zaščitnih sredstev in upoštevanju navodil za varno delo.
- Na pobudo zaposlenih v proizvodnem procesu livarna je bil v garderobnih prostorih urejen prostor za krajši počitek. Žal pa se opaža, da zaposleni ne skrbijo za red in čistočo. Če se stanje ne bo izboljšalo, bo vodstvo družbe primorano »ukiniti« ta prostor.
- Zaradi še vedno neustreznega ločevanja

odpadkov v proizvodnji se zaposlene ponovno poziva k doslednosti pri ločevanju, saj je le tako možno zagotoviti redno odvažanje.

- Na zunanji presoji standardov OHSAS 18001 in ISO 14001, ki je bila konec novembra lanskega leta, ni bilo ugotovljenih večjih pomanjkljivosti. Zaposlene pa se poziva k vzdrževanju urejenega delovnega okolja čez vse leto.

Impol FT, 9. redna seja

- Člani sveta so opozorili na neodgovorno rabo materiala, osnovnih sredstev in energije. Dogaja se, da se stroji in luči v halah med konci tedna ne ugašajo, vrata ostajajo odprta in podobno, s tem pa gre precej energije v nič. Večjo skrb in odgovornost za to morajo imeti organizatorji proizvodnje. Zaradi neodgovorne rabe materiala je skladišče prenatrpano, posledično pa je material v njem bolj izpostavljen morebitnim poškodbam. Problem bo rešen z novim regalnim skladiščem, ki bo imelo več odlagalnih mest.
- V proizvodnem procesu RRT je opaziti precej vandalizma in manjših tatvin. Problem se pojavlja predvsem sedaj, ko je v teku projekt Alumobil. S podizvajalci projekta bo potrebno doreči pravila obnašanja v industrijski coni, preučiti možnost ločitve sanitarij z Inotechno, prav tako pa se bo potrebno z Impol Infrastrukturo pogovoriti o možnosti postavitve nadzorne kamere.

Impol R in R, 4. redna seja

- Člani sveta delavcev so izpostavili problem preobremenitve delavcev v mehanskem laboratoriju. Naročniki namreč želijo rezultate opravljenih storitev takoj, kar kljub izredni fleksibilnosti zaposlenih ni vedno možno. Tako morajo določati nove prioritete (vzorci redne proizvodnje in NPV).
- Člane sveta je zanimalo, kako bodo delavci, ki so zaradi večanja naročil bolj obremenjeni, stimulirani za svoje delo. Direktor je pojasnil, da je osnovna plača določena s sistemizacijo delovnih mest na nivoju skupine. Plače se oblikujejo tudi na podlagi uspešnosti zaposlenih, za kar je bil pred kratkim sprejet sklep.

Razpis letovanj v letu 2010

KJE BOSTE LETOS PREŽIVELI POLETJE?

Objavljen je nov razpis letovanj za leto 2010. Prijave je potrebno oddati najkasneje do 5. marca 2010. Akontacijo v višini 50 evrov je potrebno plačati po objavi končnih rezultatov do 2. aprila 2010, preostanek zneska za letovanje pa najkasneje deset dni pred odhodom na letovanje. Letošnja novost je, da bomo vsake tri do štiri mesece pripravili ponovni razpis za zapolnitev praznih terminov. Po novem pa se lahko s takojšnjim plačilom akontacije

prijavite za letovanje v terminih, ki tudi po razpisu ostanejo nezapolnjeni. V pripravi so tudi novosti pravilnika o točkovanju in sankcijah.

Višina cene letovanja je vezana na kategorije, ki so naslednje:

- I. **kategorija:** člani sindikatov,
- II. **kategorija:** ostali zaposleni v industrijski coni Impol,
- III. **kategorija:** zunanji gosti.

Izmenje na morju v sezoni 2010	
01	20. 6. 2010 - 30. 6. 2010
02	30. 6. 2010 - 10. 7. 2010
03	10. 7. 2010 - 20. 7. 2010
04	20. 7. 2010 - 30. 7. 2010
05	30. 7. 2010 - 9. 8. 2010
06	9. 8. 2010 - 19. 8. 2010
07	19. 8. 2010 - 29. 8. 2010

Velikost apartmaja	Domova na Rabu in Malem Lošinjju					
	Počitniške izmenje so desetdnevne. Menjava gostov je ob 9. uri. Cene v EUR na dan					
	I. kategorija		II. kategorija		III. kategorija	
	sezona	izven	sezona	izven	sezona	izven
3-posteljni	26	20	31	22	33	24
4-posteljni	28	22	33	26	35	28
5-posteljni	33	26	38	29	40	31
6-posteljni	37	28	42	33	44	35

	Brunarice na Treh kraljih		
	Najem brunaric je možen skozi vse leto. Menjava gostov je ob 12. uri.		
	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija
Cene v EUR na dan	25	35	40
Doplačilo: 50 evrov akontacije za čiščenje, ki se ob zapustitvi očiščene brunarice vrne.			

	Brunarice v Termah Banovci					
	V termah Banovci je menjava gostov ob petkih ob 12. uri, izmenje so 7-dnevne.					
	I. kategorija		II. kategorija		III. kategorija	
	sezona	izven	sezona	izven	sezona	izven
Cene v EUR na dan (7 dni)	40	30	45	35	45	35
V ceno so vštete štiri kopalne karte za kopanje v termah Banovci. Sezona v termah Banovcih se prične 30. aprila 2010 in konča 2. oktobra 2010.						

Kupite lahko tudi karte za kopanje			
Terme Ptuj		Terme Zreče	
celodnevna odrasla	9,10 EUR	celodnevna, brez obiska savne	7,50 EUR
celodnevna otroška	6,0 EUR	celodnevna, z obiskom savne	11,50 EUR

Fižolova pašta

Sestavine: 30 dag fižola, voda po potrebi, sol, 10 dag prekajenega mesa, 6 dag masti, 8 dag čebule, 1 dag moke, 2 stroka česna, paprika, 1 dag paradižnikove mezge, lovorov list, po želji ena jušna kocka, 25 dag makaronov, slan krop.

Priprava: fižol dobro operemo in ga čez noč namočimo v vodi. Ko fižol v isti vodi zavre, mu dodamo na kocke narezano meso ali rebrca. Medtem ko se fižol kuha, na masti prepražimo sesekljano čebulo. Ko zarumeni, ji dodamo moko, jo prepražimo, dodamo strt česen, papriko in paradižnikovo mezgo ter jušno kocko. K prežganju prilijemo malo vode, ga gladko razmešamo in ga nato prilijemo k fižolu. Dodamo lovorov list. Kuhamo še četrtr ure, da se moka skuha. Makarone skuhamo v veliki količine slane vode, ki ji dodamo nekaj olja, da se testenine ne sprimejo. Testenin ne skuhamo do konca, ostati morajo še čvrste. Dobro odcejene in oplaknjene primešamo k fižolu, ki ga po potrebi prej razredčimo s toplo vodo. Jed mora biti gosta. Ponekod s fižolom kuhajo tudi suhe jabolčne krljce, ki dajo jedi prijeten okus.

Popestrite jedilnik z zanimivo enolončnico

Kako iz začaranega kroga pomladanske utrujenosti?

PRIVOŠČITE SI GIBANJE IN VELIKO SVEŽEGA SADJA TER ZELENJAVE

S pomladi se številni spopadamo s pomanjkanjem energije, brezvoljnostjo, nespečnostjo in splošnim slabim počutjem, čemur pravimo pomladanska utrujenost. Ta je posledica upada odpornosti predvsem pri tistih, ki so skozi dolgo zimo jedli enolično hrano in tako pridobili premalo vitaminov in mineralov, poleg tega pa so zanemarili rekreacijo.

Pomladanska utrujenost je stanje organizma, do katerega pride predvsem spomladi, ker se dan podaljša, moč sončnih žarkov se poveča, povišajo se temperature zraka, večja so temperaturna nihanja. Vse te spremembe vplivajo na človeški bioritem in funkcijo žlez z notranjim izločanjem. Spremeni se življenjski ritem, žile se razširijo, pretok krvi v organe se poveča, pospeši pa se tudi presnova. Pojavi se lahko utrujenost, kljub temu da dovolj spimo, izčrpanost, brezvoljnost in zaspanost, tudi podnevi. Pomladansko utrujenost pogosto spremlja pomanjkanje koncentracije, izguba apetita, vrtoglavica ali omotica, padec delovne učinkovitosti in zmanjšane telesne zmogljivosti, pogosto pa je to tudi čas, ko se zmanjša odpornost organizma in nas napadajo virusi. Nad pomladansko utrujenostjo se pogosteje pritožujejo tisti, ki pozimi jedo enolično

hrano, ki uživajo premalo svežega sezonskega sadja ter zelenjave in so v hladnih dneh telesno manj aktivni, zato pridobijo tudi kakšen kilogram več.

In kako si pomagati?

1. Izogibajmo se kajenju, pitju kave in alkohola.
2. Zelo pomembna je uravnotežena in redna prehrana. Dan pričnimo z zajtrkom in si privoščimo pet obrokov dnevno. Ti naj vsebujejo obilo svežega sadja in zelenjave, predvsem pa posegajmo po sezonskem sadju in zelenjavi iz domačih logov.
3. Bodimo redno telesno aktivni. Rekreativno se v naravi vsak dan vsaj pol ure tako intenzivno, da se zasopihamo ali oznojimo. 50 odstotkov telesne dejavnosti mora biti aerobnih aktivnosti (hoja, hitra hoja, kolesarjenje ...), četrtna vaj za raztezanje mišic (stretching) in četrtna vaj za moč.
4. Podnevi si odpočijmo za 20 minut, ne več!
5. Odprimo okna, prezračimo stanovanje in delovne prostore.

Kaj pa preventiva?

Preventiva je zdrav način življenja skozi vse leto – uravnotežena prehrana z dovolj sadja in zelenjave skozi celo leto, predvsem bogata z vitaminoma C in B3 ter železom. Vitamin C veča odpornost. Veliko tega

vitamina najdemo v peteršilju, papriki, citrusih, kiviju, papaji, šipkovih plodovih, v manjši količini pa tudi v jabolkih. Vitamin B3 krepi zbranost in spomin ter veča odzivnost. Ta aktivira nevrottransmitterje, ki so pomembni za prenašanje dražljajev med možganskimi celicami. Vitamin B3 najdemo v sladkovodnih in morskih ribah, kvasu, mleku, koščičastem sadju, jabolkih, stročnicah in zeleni listnati zelenjavi. Železo preskrbi celice s kisikom, s pomočjo katerega se v celicah proizvaja energija. Rdeče krvničke na hemoglobinu prenašajo kisik do vseh delov telesa. Jedro hemoglobina je železo, ki veže kisik. Če prehrana ne vsebuje dovolj železa, lahko pride do njegovega pomanjkanja v organizmu. Pomanjkanje se kaže kot kronična utrujenost, izčrpanost, nagnjenost k okužbam ali slabokrvnosti. Železo najdemo v mesu, polnovrednih živilih, stročnicah, školkah, temno listnati zelenjavi, suhem sadju, kot so fige, rozine, in v koščičastem sadju. Ne pozabite pa tudi na redno telesno dejavnost, prilagojeno vremenu in počutju, kar je lahko poleg telesne vadbe tudi ples, hoja po stopnicah namesto vožnje z dvigalom, sprehodi v naravo v vsakem vremenu, hoja v službo in po opravih namesto vožnje z avtomobilom in podobno.

				META-LURG	JULIJ, AVGUST	ŠE NE DOKAZANO NAČELO	REDKO MOŠKO IME	POLOŽAJ TELES	PRVOTNI PREBIVALCI OCEANUJE	IMPOL	SL. ARHITEKT (VINKO)	DRUGI NAJVEČJI INDIJSKI EP	KRAJ POD ČRNIM KALOM	ŠPORTNI ČOLN, SCULL	GLASB. DRAMA RICHARDA STRAUSSA	GESLO KRIŽANKE
				TRDEN PRIJEM Z ROKO						NEKD. NEMŠKI PLOVALEC (MICHAEL)						KRAJ PRI BREŽICAH
				REDNI DOHODKI OD KAPITALA						PRILIZO-VALEC						
				BREZ-BOŽNIK						POSODICA ZA SERUM						
				VSAK-DANJIK						ŠAHOVSKA FIGURA						
BRIT. KRONSKA KOLONIJA NA PIRENEJSKEM POLOTOKU				VODITELJICA OBREDA	DEL STATEV	OPORO-ČITELJ		KRAJ NA KOZJANS.	NAPETOST MIŠIC							
				SELEN									SPAJKA			
ODRASLA ŽENSKA						VODILNA MISEL					SL. IGRALEC (ZVONE)					
						ANTON INGOLIC					RODIJ					
PRIPAD-NICA IBEROV							REKA PAD PO IT.			ERNEST V LJUBK. TUJI OBLIKI					SOVJET. DRŽAVNIK KOSIGIN	DRŽAVNA PRAVNICA
							SPLIT									
BROM				THOMAS ALVA ...						ANG. FIZIK (SYDNEY)						
				HRV. KRAJ V ISTRI						D(O)JL						
TRGANJE PO UDIH						PRIZA-DEVANJE				AGAVI PODOBNA RASTLINA	SL. KEMIK (MARJAN)	IT. FILM, IGRALKA (MARILU)				
						BOLEZEN NA TRTI										
MESTO NA SICILIJ							MOČVIR-SKA RASTLINA					TEŽA BOLJ PO STARIN-SKO	KOVICA (LJUD.)			
							GLASKA						GRŠKI JUNAK			
IZRASTEK NA GLAVI				PETJE, PESEM (ZASTAR.)	MERA 2,54 cm			BALONAR ŠORN	PLES-KARSKO ORODJE							
						GOSPA V IT. OKOLJU			DREVO S PLODOVI V TRDI LUPINI					SREDNJI		
BEDAK, TEPČEK						PREDLOG								ČI(P)		
									NIHALNO PERO PRI GLASBI-LIH							
DIPLO-MATSKA POVERIL-NICA																
									OKRASNA SOBNA RASTLINA							
RADIJ				SOLDATI												

					2	1		6
4		7			9			
1	8			3	4			
	9	8						
	3	4				6	8	
						4	5	
			4	9			6	3
			5			9		8
9		6	2					

NAGRADNA KRIŽANKA

Križanko izpolnite in geslo pošljite v uredništvo Metalurga do 10. aprila 2010.

Nagrajenci bodo objavljeni v naslednji številki Metalurga.

1. nagrada: vikend paket v brunarici na Treh kraljih
2. nagrada: knjiga Adija Žunca: Smeh ni greh
3. nagrada: zavitek kuhinjske folije

NAGRAJENCI KRIŽANKE

1. nagrada (vikend paket v brunarici na Treh kraljih):
Milan Kolenc, Impol FT
2. nagrada (knjiga Adija Žunca: Smeh ni greh):
Marina Jelen, Impol LLT
3. nagrada (zavitek kuhinjske folije):
Simon Rak, upokojenec

Nagrade lahko prevzamete v tajništvu Kadingra.

Metalurg je časopis skupine Impol. Izvršna urednica: Nina Juhart Potočnik. Priprava člankov: Urša Zidanšek, Nadja Bezenšek. Avtor fotografije na naslovnici je Nino Verdnik, avtorji preostalih fotografij so: Nino Verdnik, Urša Zidanšek. Vir fotografij: www.sxc.hu. Ilustracije: Aljaž Tršar. AD&D: Jay Erjavec. Lektoriranje: Lucija Hriženjak. Prelom strani in tisk: www.grafis.si. Naklada: 1000 izvodov. Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica, Slovenija. Elektronska pošta: nina.juhart@kadrin.si. Telefon: 02/80 55 203, telefaks: 02/80 55 202.